ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ

Βρυξέλλες, 28.5.2009
COM(2009) 234 τελικό

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ, ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ, ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ

σχετικά με την πολιτική ποιότητας των γεωργικών προϊόντων

{SEC(2009) 670}
{SEC(2009) 671}

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ, ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ, ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ

σχετικά με την πολιτική ποιότητας των γεωργικών προϊόντων

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

1. Εισαγωγή 4
2. Ισχύοντα μέτρα στον τομέα της ποιότητας των γεωργικών προϊόντων 4
3. Χάραξη πολιτικής 6
4. Μέτρα για την ποιότητα των γεωργικών προϊόντων σε επίπεδο ΕΕ 8
4.1. Απαιτήσεις για τη γεωργική παραγωγή στην ΕΕ 8
4.2. Πρότυπα εμπορίας 8
4.3. Γεωγραφικές ενδείξεις 11
4.4. Βιολογική γεωργία 13
4.5. Παραδοσιακά προϊόντα 14
5. Ανάπτυξη πλαισίου της ΕΕ για την πολιτική ποιότητας 14
5.1. Συνεκτικότητα των νέων συστημάτων της ΕΕ 14
5.2. Κατευθυντήριες γραμμές για ιδιωτικά και εθνικά συστήματα πιστοποίησης τροφίμων 14
6. Συμπέρασμα 15

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η αγορά τροφίμων και ποτών παραγωγής ΕΕ είναι συνώνυμη της αγοράς προϊόντων υψηλής ποιότητας και προσφέρει πλούσια ποικιλία προϊόντων που αντικατοπτρίζουν τις διάφορες παραδόσεις και περιοχές της Κοινότητας. Οι καταναλωτές ανά τον κόσμο το γνωρίζουν· ο τομέας γεωργικών ειδών διατροφής της ΕΕ φημίζεται για το υψηλό επίπεδο ποιότητας, χάρη σε δεκαετίες ή ακόμη και αιώνες σκληρής δουλειάς, επενδύσεων, καινοτομίας και προσήλωσης στην αριστεία.

Η εν λόγω παράδοση στην υψηλή παράδοση λειτουργεί με ποικίλους τρόπους. Σε ένα βασικό επίπεδο, κάθε γεωργός στην ΕΕ έχει τη νομική υποχρέωση να συμμορφώνεται με απαιτήσεις για τη γεωργία οι οποίες συγκαταλέγονται στις πλέον αυστηρές παγκοσμίως. Μεταξύ άλλων, οι απαιτήσεις αυτές σχετίζονται με την προστασία του περιβάλλοντος, την καλή μεταχείριση των ζώων και τη χρήση παρασιτοκτόνων και κτηνιατρικών προϊόντων. Πέραν αυτών των «θεμελιωδών» απαιτήσεων, οι γεωργοί και οι παραγωγοί τροφίμων χρησιμοποιούν την εμπειρογνωσία και τη φαντασία τους για να προσδώσουν στα προϊόντα τους και άλλα, εξατομικευμένα, ποιοτικά χαρακτηριστικά, τα οποία χαίρουν εκτίμησης από τους καταναλωτές.

Αυτή η επιδίωξη της ποιότητας αποτελεί ζωτικής σημασίας στοιχείο της στρατηγικής του τομέα γεωργικών ειδών διατροφής της ΕΕ στις παγκόσμιες αγορές. Η ΕΕ παραμένει σημαντικός παραγωγός βασικών αγαθών, αλλά τη «μερίδα του λέοντος» (δύο τρίτα της αξίας) των ετήσιων εξαγωγών γεωργικών ειδών διατροφής της ΕΕ, των οποίων η αξία είναι περίπου 70 δισεκατομμύρια ευρώ ετησίως, κατέχουν τα «τελικά προϊόντα», όπως το κρέας, τα γαλακτοκομικά προϊόντα, το κρασί και τα φυτικά έλαια.

Ο τομέας γεωργικών ειδών διατροφής της ΕΕ θα πρέπει να στηριχθεί στην προσέγγιση αυτή κατά τα επόμενα έτη προκειμένου να διαφυλάξει την ανταγωνιστικότητα και την αποδοτικότητά του. Τόσο για τους γεωργούς όσο και για τους παραγωγούς τροφίμων, τούτο σημαίνει δύο πράγματα: πρώτον, προσφορά προϊόντων με ποιοτικά χαρακτηριστικά τα οποία ζητούν οι πελάτες· και, δεύτερον, παροχή σαφούς πληροφόρησης στους πελάτες σχετικά με τα ποιοτικά χαρακτηριστικά των προϊόντων.

2. ΙΣΧΥΟΝΤΑ ΜΕΤΡΑ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΤΩΝ ΓΕΩΡΓΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ

Ένας πρωταρχικός στόχος της πολιτικής ποιότητας των γεωργικών προϊόντων είναι η ενημέρωση των αγοραστών και των καταναλωτών σχετικά με τα χαρακτηριστικά των προϊόντων και τις μεθόδους γεωργικής παραγωγής[1]. Αν οι αγοραστές και οι καταναλωτές δεν διαθέτουν ακριβή, ουσιαστική και εγγυημένη πληροφόρηση για τα εν λόγω χαρακτηριστικά και τις μεθόδους, δεν μπορεί να αναμένει κανείς από αυτούς να καταβάλουν εύλογο τίμημα.

Η πολιτική ποιότητας των γεωργικών προϊόντων έχει εξελιχθεί με την πάροδο του χρόνου. Παρόλα αυτά, η εξέλιξη αυτή πραγματοποιήθηκε με τρόπο αποσπασματικό, δηλαδή για κάθε μηχανισμό και για κάθε κλάδο χωριστά. Η συνένωση των διαφόρων μηχανισμών σε ένα πιο

[1] Τα «ποιοτικά χαρακτηριστικά» των γεωργικών προϊόντων περιλαμβάνουν τόσο τα «χαρακτηριστικά προϊόντος» (φυσικά, χημικά, μικροβιολογικά και οργανοληπτικά χαρακτηριστικά – μέγεθος, εμφάνιση, γεύση, όψη, συστατικά, κ.λπ.) όσο και τις «μεθόδους γεωργικής παραγωγής» (μέθοδος παραγωγής, είδος κτηνοτροφίας, χρήση τεχνικών μεταποίησης, τόπος καλλιέργειας και παραγωγής, κ.λπ.).

συνεκτικό σύνολο και η κατάστρωση σφαιρικής πολιτικής θα διευκόλυναν την επίτευξη ακόμη πιο ικανοποιητικών αποτελεσμάτων. Αυτή η περαιτέρω ανάπτυξη πρέπει να είναι επαρκώς ευέλικτη, να λαμβάνει υπόψη τα ιδιωτικά και εθνικά συστήματα που κυριαρχούν στην αγορά και να εξασφαλίζει την καινοτομία. Η συνολική κατάσταση εν προκειμένω αποτυπώνεται στο γράφημα 1.

Τα συστήματα ταξινομούνται σε δύο κατηγορίες, ανάλογα από το αν στηρίζονται στην **πιστοποίηση** ή στη **σήμανση**. Η πιστοποίηση προσφέρεται περισσότερο όταν οι αναλαμβανόμενες δεσμεύσεις είναι περίπλοκες· οι δεσμεύσεις αυτού του τύπου συνήθως καθορίζονται υπό τη μορφή αναλυτικών προδιαγραφών και ελέγχονται ανά τακτά χρονικά διαστήματα (π.χ. ετησίως), επί παραδείγματι από φορέα πιστοποίησης. Τα μέτρα σήμανσης εξυπηρετούν καλύτερα στην περίπτωση σχετικά απλών διαβεβαιώσεων ποιότητας, οι οποίες κατά κανόνα γίνονται από τους ίδιους τους παραγωγούς και υπόκεινται σε επίσημους ελέγχους.

Τόσο η πιστοποίηση όσο και η σήμανση μπορούν να οδηγούν στο συμπέρασμα ότι ένα προϊόν ανταποκρίνεται σε ορισμένα **βασικά πρότυπα**. Επιπλέον, αμφότερες μπορούν να χρησιμοποιούνται για την επισήμανση **ποιοτικών χαρακτηριστικών που επαυξάνουν την αξία του εκάστοτε προϊόντος**, δηλαδή χαρακτηριστικών του προϊόντος ή μεθόδων γεωργικής παραγωγής, πέραν των βασικών προτύπων που κάθε προϊόν πρέπει να πληροί.

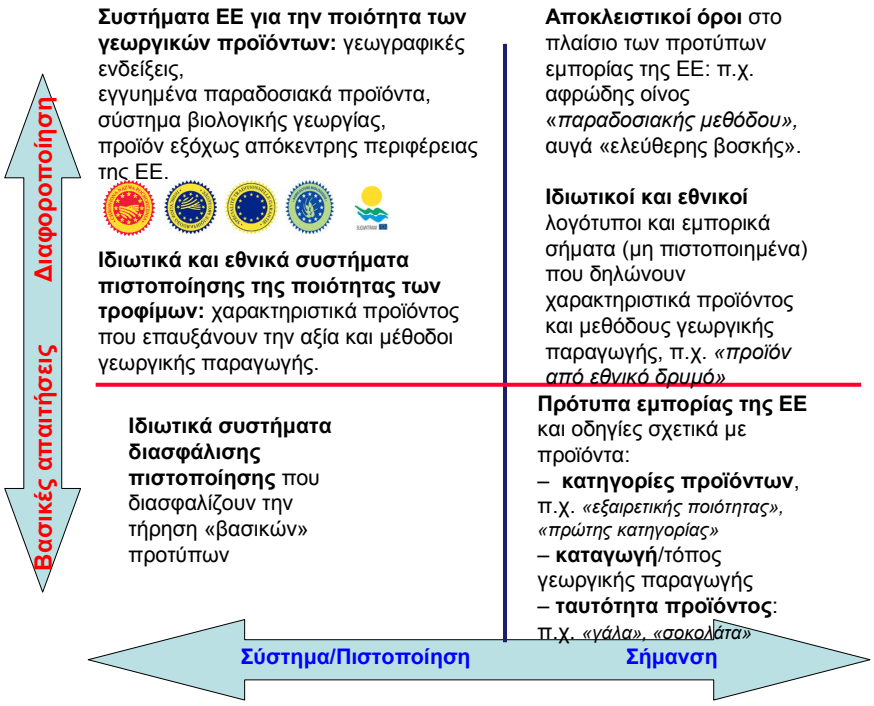

Γράφημα 1. Συστήματα πιστοποίησης ποιότητας και διασφάλισης και πρότυπα εμπορίας

3. ΧΑΡΑΞΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Οι διαβουλεύσεις σχετικά με τη χάραξη της πολιτικής ποιότητας των γεωργικών προϊόντων εγκαινιάστηκαν το 2006 με ακρόαση των ενδιαφερομένων[2], και ακολούθησε συνέδριο στις Βρυξέλλες[3] στις 5-6 Φεβρουαρίου 2007. Η Επιτροπή δρομολόγησε επίσης διαδικασίες επανεξέτασης πολιτικής με αντικείμενο τα συστήματα γεωγραφικών ενδείξεων για τα γεωργικά προϊόντα και τρόφιμα και για τα εγγυημένα παραδοσιακά προϊόντα. Οι εργασίες αυτές κορυφώθηκαν με τις διαβουλεύσεις στο πλαίσιο της Πράσινης Βίβλου[4] και με τη «Διάσκεψη υψηλού επιπέδου για την ποιότητα των γεωργικών προϊόντων», που πραγματοποιήθηκε στην Πράγα[5] στις 12-13 Μαρτίου 2009.

Τα βασικά μηνύματα από πλευράς ενδιαφερομένων περιελάμβαναν τον μεγάλο βαθμό αποδοχής των βασικών συστημάτων ποιότητας της ΕΕ (**γεωγραφικές ενδείξεις** και **βιολογική γεωργία**) και των **προτύπων εμπορίας**, αλλά επίσης αιτήματα για απλούστευση και εξορθολογισμό. Οι γεωργοί, οι παραγωγοί και οι καταναλωτές ζήτησαν την αυξημένη χρήση σήμανσης σχετικά με τον **τόπο της γεωργικής παραγωγής**. Από την άλλη πλευρά, οι επιχειρήσεις μεταποίησης και οι λιανέμποροι προειδοποίησαν ότι ενδέχεται να είναι δύσκολη η εξακρίβωση της γεωργικής προέλευσης των συστατικών τροφίμων που έχουν προέλθει από επεξεργασία. Για όλα τα συστήματα, κοινοτικά, ιδιωτικά και εθνικά, ήταν επίσης ηχηρά τα μηνύματα για μέτρα υπεράσπισης της ενιαίας αγοράς και απλούστευσης. Ορισμένοι ενδιαφερόμενοι, ιδίως επιχειρήσεις μεταποίησης, διατύπωσαν επιφυλάξεις για την ανάπτυξη ετερόκλιτων συστημάτων που θα μπορούσαν να προκαλέσουν σύγχυση στην αγορά.

Με γνώμονα τις εν λόγω διαβουλεύσεις και την εξέταση των υφιστάμενων μέτρων, η Επιτροπή έχει προσδιορίσει τρία βασικά ζητήματα τα οποία πρέπει να διευθετηθούν κατά τη χάραξη πολιτικής ποιότητας των γεωργικών προϊόντων, και συγκεκριμένα:

- **Ενημέρωση:** βελτίωση της επικοινωνίας μεταξύ γεωργών, αγοραστών και καταναλωτών σχετικά με τα ποιοτικά χαρακτηριστικά των γεωργικών προϊόντων·

- **Συνέπεια:** αύξηση της συνεκτικότητας μεταξύ των διαφόρων μηχανισμών που ισχύουν στο πλαίσιο της πολιτικής της ΕΕ για την ποιότητα των γεωργικών προϊόντων·

- **Περιπλοκότητα:** λήψη μέριμνας προκειμένου να είναι πιο εύκολο για τους γεωργούς, τους παραγωγούς και τους καταναλωτές να χρησιμοποιούν και να κατανοούν τα διάφορα συστήματα και την ορολογία σήμανσης.

Οι στρατηγικοί προσανατολισμοί που καθορίζονται στην παρούσα ανακοίνωση θα αποτελέσουν στο εξής τον πυρήνα των συζητήσεων της Επιτροπής σχετικά με τη μελλοντική πολιτική. Η πολιτική ποιότητας των γεωργικών προϊόντων πρέπει να συμβάλλει στην επίτευξη των στόχων της ΚΓΠ. Ειδικότερα, η αειφορία των γεωργικών συστημάτων είναι σκόπιμο να ενισχυθεί περαιτέρω μέσω μιας πολιτικής ποιότητας, οι δε μέθοδοι γεωργικής

---

2 11-12.5.2006, Βρυξέλλες. http://foodqualityschemes.jrc.ec.europa.eu/en/documents/ReportSTKHHearing_final.pdf

3 http://ec.europa.eu/agriculture/events/qualityconference/index_en.htm

4 Πράσινη Βίβλος σχετικά με την ποιότητα των γεωργικών προϊόντων: πρότυπα προϊόντων, απαιτήσεις για τη γεωργική παραγωγή και συστήματα ποιότητας – COM(2008)641 τελικό της 15.10.2008.

5 Συμπεράσματα της διάσκεψης, βλ. έγγραφο του Συμβουλίου, Βρυξέλλες, 18 Μαρτίου 2009, αριθ. 7696/09, AGRI 114, http://register.consilium.europa.eu/pdf/en/09/st07/st07696.en09.pdf

παραγωγής των προϊόντων στο πλαίσιο των συστημάτων αυτών πρέπει να είναι περισσότερο γνωστές και να επισημαίνονται στους πολίτες και τους καταναλωτές.

Υπό το πρίσμα των παραπάνω δεδομένων, προτείνεται να ακολουθηθεί διαρθρωτική προσέγγιση για τη χάραξη πολιτικής ποιότητας των γεωργικών προϊόντων (βλ. το γράφημα 2), η οποία θα περιλαμβάνει:

– Για τα μεν συστήματα που έχουν ως άξονα την πιστοποίηση, την επεξεργασία **κατευθυντήριων γραμμών** για την εύρυθμη λειτουργία των συστημάτων πιστοποίησης, καθώς και για τη διασφάλιση της συνέπειας των τυχόν νέων κοινοτικών συστημάτων[6].

– Για τα δε συστήματα που έχουν ως άξονα τη σήμανση, την εκπόνηση **προτύπων εμπορίας** σε επίπεδο ΕΕ στο πλαίσιο ενιαίας κοινής οργάνωσης της αγοράς.

Επιπροσθέτως, ενδείκνυται να απλουστευθούν και να αποσαφηνισθούν στο μέτρο του δυνατού τα ισχύοντα συστήματα και πρότυπα εμπορίας της ΕΕ.

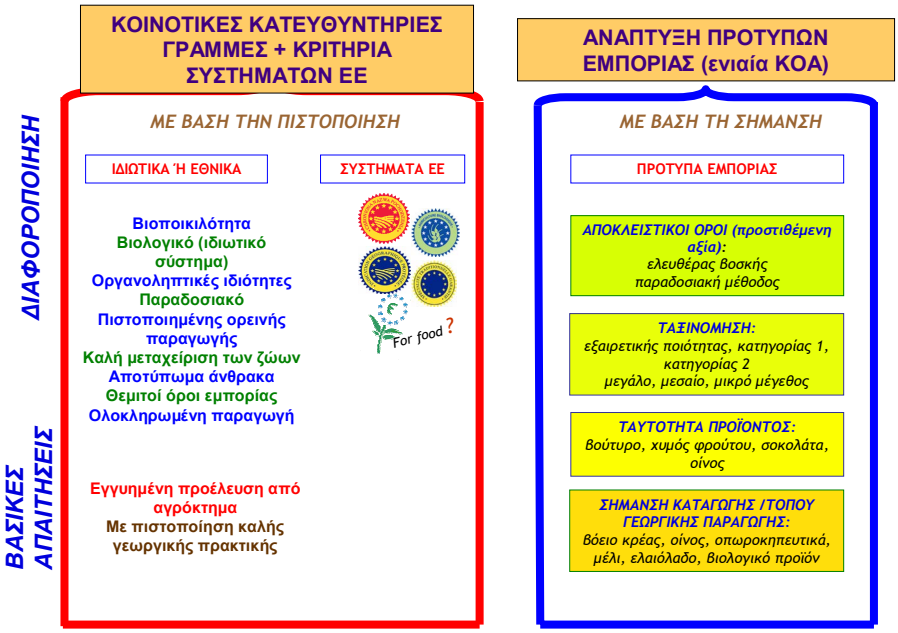

Γράφημα 2. Δομή ανάπτυξης συστημάτων πιστοποίησης ποιότητας και διασφάλισης για τα γεωργικά προϊόντα και προτύπων εμπορίας

---

6 Οι παρατηρήσεις των ενδιαφερομένων αφορούσαν κυρίως την καθιέρωση του *οικολογικού σήματος* και την πιθανή αλληλεπικάλυψη μεταξύ αυτού και του υπάρχοντος συστήματος βιολογικής γεωργίας. Η Επιτροπή θα εκπονήσει μελέτη για το συγκεκριμένο ζήτημα. Εξάλλου, η Επιτροπή ήδη καταρτίζει ανακοινώσεις σχετικά με τη σήμανση όσον αφορά τους θεμιτούς όρους εμπορίας και την καλή μεταχείριση των ζώων, και σχεδιάζει να θεσπίσει ελάχιστες απαιτήσεις για οικειοθελή σήματα αειφόρου αλιείας.

4. ΜΕΤΡΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΓΕΩΡΓΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΣΕ ΕΠΙΠΕΔΟ ΕΕ

4.1. Απαιτήσεις για τη γεωργική παραγωγή στην ΕΕ

Στην Πράσινη Βίβλο διατυπωνόταν το ερώτημα ποιος είναι ο καλύτερος τρόπος για να αποδεικνύουν οι γεωργοί ότι έχουν συμμορφωθεί με τις βασικές απαιτήσεις της ΕΕ, π.χ. με τους περιβαλλοντικούς κανόνες και τα πρότυπα που ισχύουν για την καλή μεταχείριση των ζώων, καθώς και με αυστηρούς ελέγχους για τη χρήση παρασιτοκτόνων και κτηνιατρικών προϊόντων. Αναφέρθηκαν δύο δυνατότητες: η καθιέρωση σήματος ή λογότυπου «Απαιτήσεις ΕΕ» ή η υποχρεωτική αναγραφή του τόπου γεωργικής παραγωγής.

Το σήμα «Απαιτήσεις ΕΕ» προβλέπεται να αναγράφεται σε όλα τα γεωργικά προϊόντα (παραγωγής ΕΕ ή εισαγόμενα) τα οποία έχουν παραχθεί σύμφωνα με τις ελάχιστες απαιτήσεις της ΕΕ. Στις απαντήσεις προς την Πράσινη Βίβλο, η μεγάλη πλειονότητα των καταναλωτών, γεωργών, επιχειρήσεων μεταποίησης, λιανεμπόρων, κ.λπ. ήταν αντίθετη στην καθιέρωση τέτοιου σήματος.

Από την άλλη πλευρά, πολλοί από τους απαντήσαντες τάσσονταν υπέρ της μεγαλύτερης χρήσης σήμανσης για τον τόπο γεωργικής παραγωγής, με το σκεπτικό ότι αυτή παρέχει χρήσιμες στοιχειώδεις πληροφορίες για τα γεωργικά προϊόντα. Το συγκεκριμένο θέμα αναλύεται στην επόμενη ενότητα περί προτύπων εμπορίας.

4.2. Πρότυπα εμπορίας

Τα πρότυπα εμπορίας και οι σχετικές με τα προϊόντα οδηγίες περιλαμβάνουν τεχνικές περιγραφές των γεωργικών προϊόντων, τη σύστασή τους, τα χαρακτηριστικά τους και τις μεθόδους παραγωγής που έχουν χρησιμοποιηθεί. Τα προϊόντα αλιείας υπόκεινται επίσης σε ειδικό καθεστώς εμπορίας. Τέτοια πρότυπα έχουν θεσπιστεί όχι μόνο από την ΕΕ, αλλά και από πολυμερείς οργανισμούς[7]. Υπάρχουν τέσσερα είδη πληροφοριών που περιλαμβάνονται στα πρότυπα εμπορίας (βλ. το πλαίσιο 1).

1. ΑΠΟΚΛΕΙΣΤΙΚΟΙ ΟΡΟΙ:	Παραδείγματα: αυγά «ελεύθερης βοσκής», αυγά «δαπέδου με στρωμνή», εξαιρετικό παρθένο και παρθένο ελαιόλαδο «πρώτης πίεσης εν ψυχρώ», αφρώδης οίνος «παραδοσιακής μεθόδου»
2. ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΗ ΠΡΟΪΟΝΤΟΣ:	Παραδείγματα: φρούτα: εξαιρετικής ποιότητας, κατηγορίας 1, κατηγορίας 2 αυγά: μεγάλα, μεσαία, μικρά
3. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΠΡΟΪΟΝΤΟΣ:	Παραδείγματα: ορισμοί των εξής: βούτυρο, χυμός φρούτου, σοκολάτα, οίνος, εξαιρετικό παρθένο ελαιόλαδο
4. ΣΗΜΑΝΣΗ ΠΡΟΕΛΕΥΣΗΣ ή ΤΟΠΟΥ ΓΕΩΡΓΙΚΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ:	Παραδείγματα: οπωροκηπευτικά: τόπος συγκομιδής ελαιόλαδο: τόπος συγκομιδής και έκθλιψης

Πλαίσιο 1: Είδη προτύπων εμπορίας

[7] Π.χ. *Επιτροπή του Κώδικα Τροφίμων* (*Codex Alimentarius Commission)* και Οικονομική Επιτροπή του ΟΗΕ για την Ευρώπη (ΗΕ/ΟΕΕ)

Στις απαντήσεις τους στην Πράσινη Βίβλο, γεωργοί και παραγωγοί, επιχειρήσεις μεταποίησης, έμποροι και λιανοπωλητές τάσσονταν υπέρ των προτύπων εμπορίας, λέγοντας ότι αυτά είναι απαραίτητα προκειμένου να μπορούν οι πωλητές να αποδεικνύουν την ποιότητα των προϊόντων που προσφέρουν, αλλά και για να γνωρίζουν οι αγοραστές τι ακριβώς αγοράζουν. Παρόλα αυτά, διατυπώθηκαν επίσης αιτήματα για απλούστευση. Τα πρότυπα εμπορίας της ΕΕ επικρίθηκαν ως υπερβολικά λεπτομερή και κανονιστικού χαρακτήρα — εξάρτηση από κανόνες υποχρεωτικής ισχύος ενώ θα αρκούσαν οικειοθελείς κανόνες — και με βάση το επιχείρημα ότι είναι δύσκαμπτα και δεν μπορούν να προσαρμόζονται γρήγορα στις μεταβαλλόμενες συνθήκες που επικρατούν στην εκάστοτε αγορά.

Πολλοί από τους απαντήσαντες στην Πράσινη Βίβλο ζήτησαν επίσης την ανάπτυξη «προαιρετικών αποκλειστικών όρων»[8], παραδείγματος χάρη για να καθορίζεται ποια προϊόντα μπορούν να χαρακτηρίζονται ως «ορεινής παραγωγής» ή «χαμηλής εκπομπής άνθρακα». Εξάλλου, καταναλωτές και γεωργοί ζήτησαν τη μεγαλύτερη χρήση σήμανσης για τον «τόπο γεωργικής παραγωγής» (βλ. πλαίσιο 2).

Η Επιτροπή σκοπεύει να ασχοληθεί με τις ακόλουθες παραμέτρους των προτύπων εμπορίας:

– ανάγκη θέσπισης **βασικού προτύπου γενικής ισχύος**:

  Θα μπορούσαν να θεσπισθούν υποχρεωτικοί κανόνες στο πλαίσιο ενός **γενικής ισχύος βασικού προτύπου εμπορίας**. Το εν λόγω πρότυπο θα καλύπτει τα θέματα ως προς τα οποία η υιοθέτηση οικειοθελούς προσέγγισης θα μπορούσε να στρεβλώσει την ενιαία αγορά ή η υποχρεωτική σήμανση είναι απαραίτητη για την παροχή στους καταναλωτές στοιχειωδών πληροφοριών για το εκάστοτε προϊόν.

– σήμανση για τον **τόπο γεωργικής παραγωγής**:

  Η Επιτροπή, προκειμένου να ανταποκριθεί στην προτίμηση που εκφράστηκε από πολλούς καταναλωτές και γεωργούς για τη χρήση σήμανσης η οποία να διευκρινίζει τον τόπο παραγωγής των γεωργικών προϊόντων, θα εξετάσει τη σκοπιμότητα καθιέρωσης κατάλληλης σήμανσης στο πλαίσιο των προτύπων εμπορίας που ισχύουν για τα γεωργικά προϊόντα, λαμβάνοντας συγχρόνως υπόψη τις ιδιαιτερότητες ορισμένων κλάδων, ιδίως αναφορικά με τα μεταποιημένα γεωργικά προϊόντα.

---

[8] Οι «προαιρετικοί» αποκλειστικοί όροι δεν είναι απαραίτητο να χρησιμοποιούνται για την περιγραφή ενός προϊόντος στο εμπόριο ή στις ετικέτες που φέρουν τα διάφορα προϊόντα, αλλά εφόσον χρησιμοποιούνται πρέπει να ανταποκρίνονται στον προβλεπόμενο ορισμό.

Σήμανση για τον τόπο γεωργικής παραγωγής

Μεγάλο ποσοστό των καταναλωτών (πάνω από 60%) θεωρεί ότι είναι σημαντικό να παρέχεται σήμανση σχετικά με την καταγωγή ή τον τόπο γεωργικής παραγωγής οσάκις διατυπώνεται σχετικό αίτημα. Οι επιχειρήσεις μεταποίησης, οι έμποροι και οι λιανοπωλητές εκφράζουν περισσότερες επιφυλάξεις για το συγκεκριμένο θέμα και επισημαίνουν τα σοβαρά εμπόδια που υφίστανται για τα προϊόντα που περιέχουν πλήθος συστατικών και για άλλα προϊόντα μεταποίησης, όπως είναι τα γαλακτοκομικά[9].

Η υποχρεωτική αναγραφή της χώρας καταγωγής ή/και του τόπου γεωργικής παραγωγής έχει θεσπισθεί στην Αυστραλία (για όλα τα γεωργικά προϊόντα και τρόφιμα) και στις ΗΠΑ (για επιλεγμένες κατηγορίες γεωργικών προϊόντων), καθώς και σε άλλες χώρες. Στην ΕΕ, η αναγραφή του τόπου γεωργικής παραγωγής είναι υποχρεωτική για το βόειο κρέας, τα οπωροκηπευτικά, τα αυγά, το κρέας πουλερικών, το μέλι, το ελαιόλαδο (από το 2009) και τα βιολογικά προϊόντα παραγωγής ΕΕ (από το 2010). Η αναγραφή της καταγωγής προβλέπεται επίσης για τα προϊόντα υδατοκαλλιέργειας.

Πλαίσιο 2: Αιτήματα για σήμανση σχετικά με τον τόπο γεωργικής παραγωγής

– **προαιρετικοί αποκλειστικοί όροι**:

Προαιρετικοί αποκλειστικοί όροι είναι σκόπιμο να χρησιμοποιούνται όταν τούτο είναι αναγκαίο για την παροχή στους καταναλωτές πληροφοριών σχετικά με τα ποιοτικά χαρακτηριστικά των προϊόντων (π.χ. εξαιρετικό παρθένο ή παρθένο ελαιόλαδο «πρώτης πίεσης εν ψυχρώ»). Ως εναλλακτική δυνατότητα σε σχέση με τη θέσπιση νομοθεσίας σε επίπεδο ΕΕ, η Επιτροπή θα διερευνήσει διεξοδικότερα την επιλογή της χρησιμοποίησης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής Τυποποίησης (CEN) για τη θέσπιση λεπτομερών κανόνων αυτού του τύπου.

Επιπροσθέτως, η Επιτροπή θα εξετάσει τη σκοπιμότητα καθιέρωσης των ειδικών προαιρετικών αποκλειστικών όρων «προϊόν ορεινής γεωργίας» και «παραδοσιακό προϊόν» (βλ. επίσης την ενότητα 4.5 κατωτέρω).

Ένας τρόπος για τη θέσπιση καταλληλότερων προτύπων εμπορίας θα ήταν ενδεχομένως το να ζητείται από τους ενδιαφερόμενους να επεξεργαστούν οι ίδιοι τους σχετικούς κανόνες. Αυτό γίνεται ήδη για την επεξεργασία βιομηχανικών προτύπων στο πλαίσιο της CEN (βλ. πλαίσιο 3)

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή Τυποποίησης (CEN)

Η CEN είναι νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου με 30 εθνικά μέλη, από τα κράτη μέλη της ΕΕ και τις χώρες της ΕΖΕΣ. Οι δραστηριότητες της CEN είναι αποτέλεσμα συλλογικών δραστηριοτήτων που αναπτύσσουν ενδιαφερόμενοι, μεταποιητικές επιχειρήσεις, χρήστες, ερευνητικοί οργανισμοί, κρατικές υπηρεσίες και καταναλωτές. Η

[9] Ο «τόπος γεωργικής παραγωγής» στο πλαίσιο των προτύπων εμπορίας αναφέρεται στον τόπο συγκομιδής των φυτικών προϊόντων, στη γέννηση και εκτροφή του ζώου, στον τόπο αρμέγματος γαλακτοφόρων αγελάδων κ.ο.κ.. Η «καταγωγή» είναι δυνατό να αναφέρεται, όταν πρόκειται για μεταποιημένο προϊόν, στον τόπο της τελευταίας ουσιαστικής μεταποίησης και, συνεπώς, όχι κατ' ανάγκη στον «τόπο γεωργικής παραγωγής» ενός γεωργικού προϊόντος. Οι οριζόντιες κανονιστικές ρυθμίσεις που διέπουν τη σήμανση σχετικά με την καταγωγή και την προέλευση και καλύπτουν το σύνολο των προϊόντων διατροφής συμπεριλαμβάνονται στην πρόταση της Επιτροπής για την έκδοση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με την παροχή πληροφοριών για τα τρόφιμα στους καταναλωτές – (COM(2008) 40. Η εν λόγω πρόταση βρίσκεται σήμερα υπό εξέταση στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο.

CEN καταρτίζει τα οικειοθελή «Ευρωπαϊκά πρότυπα» (ENs), τα οποία έχουν ισχύ ενιαίου κοινού προτύπου και στις 30 χώρες μέλη. Τα ENs συμβάλλουν στη συγκρότηση ευρωπαϊκής εσωτερικής αγοράς αγαθών και υπηρεσιών και υποβοηθούν το διεθνές εμπόριο.

Πλαίσιο 3: CEN

– **διεθνή πρότυπα**:

Η Επιτροπή θα εξακολουθήσει να αναφέρεται στα διεθνή πρότυπα και να συμβάλλει ενεργά στην επεξεργασία τους.

4.3. Γεωγραφικές ενδείξεις

Οι γεωγραφικές ενδείξεις είναι ονομασίες με τις οποίες προσδιορίζονται προϊόντα[10] ως καταγόμενα από μια γεωγραφική ενότητα, εφόσον από τη γεωγραφική καταγωγή του προϊόντος συναρτώνται σε μεγάλο βαθμό τα ποιοτικά χαρακτηριστικά, η φήμη και τα λοιπά χαρακτηριστικά του[11]. Τα συστήματα των γεωγραφικών ενδείξεων, αφενός μεν, παρέχουν προστασία των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας για προϊόντα τα οποία περιγράφονται βάσει καταχωρημένων γεωγραφικών ενδείξεων, αφετέρου δε, υποβοηθούν την εμπορία, πρωτίστως με το να παρέχουν πληροφορίες για τη συμμόρφωση με το σύστημα γεωγραφικών ενδείξεων. Τα συστήματα αυτά ενισχύουν την αξιοπιστία των προϊόντων στα μάτια των καταναλωτών και καθιστούν δυνατό τον θεμιτό ανταγωνισμό μεταξύ παραγωγών.

Υπάρχουν τρία συστήματα (για τον οίνο, τα αλκοολούχα ποτά και τα γεωργικά προϊόντα και τρόφιμα) και δύο σχετικοί μηχανισμοί, η προστατευόμενη ονομασία προέλευσης (ΠΟΠ) και η προστατευόμενη γεωγραφική ένδειξη (ΠΓΕ).

Οι απαντήσεις στην Πράσινη Βίβλο και παλαιότερες διαβουλεύσεις με τους ενδιαφερόμενους κατέδειξαν την ύπαρξη ευρείας υποστήριξης για το σύστημα γεωγραφικών ενδείξεων της ΕΕ, καθώς και ενδιαφέροντος για την καλύτερη προστασία των γεωγραφικών ενδείξεων της ΕΕ σε μη κοινοτικές χώρες. Παρόλα αυτά, τα συστήματα γεωγραφικών ενδείξεων χρήζουν επανεξέτασης και απλούστευσης. Από πλευράς ενδιαφερομένων, επισημάνθηκε η ανάγκη διαφύλαξης της φήμης των προϊόντων και διασφάλισης της χρησιμοποίησης αειφόρων μεθόδων γεωργίας, συγχρόνως δε επισημάνθηκε μια πληθώρα ζητημάτων και πιθανών βελτιώσεων που θα μπορούσαν να επέλθουν στη λειτουργία των υφιστάμενων συστημάτων. Χρειάζεται μεγαλύτερη σαφήνεια στη σχέση μεταξύ των διαφόρων μορφών πνευματικής ιδιοκτησίας, αλλά και στη χρήση των γενικών επωνυμιών. Οι διαδικασίες καταχώρησης είναι υπερβολικά χρονοβόρες.

Οι εκπρόσωποι των παραγωγών προϊόντων με γεωγραφική ένδειξη διατύπωσαν το αίτημα για ενίσχυση των δικαιωμάτων και για καλύτερο έλεγχο της χρήσης τους — για παράδειγμα, με σκοπό τον έλεγχο της παραγωγής (με τη χρήση ποσοστώσεων)[12], καθώς και σε σχέση με τον έλεγχο της χρήσης των ονομασιών γεωγραφικής ένδειξης στη συσκευασία των μεταποιημένων προϊόντων.

---

10 Το σύστημα των γεωγραφικών ενδείξεων καλύπτει επίσης τα προϊόντα αλιείας.

11 Όπως καθορίζονται στο άρθρο 22 παράγραφος 1 της συμφωνίας TRIPS του ΠΟΕ.

12 Η Επιτροπή θα καταρτίσει έκθεση για τις επιπτώσεις της κατάργησης των ποσοστώσεων γάλακτος στην παραγωγή και εμπορία τυριού που καλύπτεται από γεωγραφικές ενδείξεις.

Κατά την άποψη της Επιτροπής, μολονότι το σύστημα γεωγραφικών ενδείξεων της ΕΕ λειτουργεί κατά βάση ικανοποιητικά και προσπορίζει οφέλη στους καταναλωτές και τους παραγωγούς, η ανάγκη για απλούστευση, μεγαλύτερη σαφήνεια και εξορθολογισμό καθιστά αναγκαία μια νομοθετική μεταρρύθμιση. Είναι επίσης αληθές ότι δεν έχουν όλες οι καταχωρημένες γεωγραφικές ενδείξεις μια φήμη και δυνατότητες εμπορικής εκμετάλλευσης που να εξικνούνται πέραν των εθνικών συνόρων. Κατά συνέπεια, η Επιτροπή θα προλειάνει το έδαφος για μια ενδεχόμενη **αναδιατύπωση της νομοθεσίας περί γεωγραφικών ενδείξεων** με βάση τους ακόλουθους άξονες:

– Απλούστευση: πρέπει να εξετασθεί περαιτέρω το ενδεχόμενο ενοποίησης των τριών συστημάτων, που ισχύουν για τον οίνο, τα αλκοολούχα ποτά και τα γεωργικά προϊόντα και τρόφιμα, σε ενιαίο πλέγμα κανονιστικών ρυθμίσεων, με ταυτόχρονη μέριμνα για τις ιδιαιτερότητες εκάστου συστήματος. Είναι σκόπιμο να εξετασθούν και άλλα πιθανά μέτρα απλούστευσης, όπως είναι η συγχώνευση των υφιστάμενων μηχανισμών ΠΟΠ και ΠΓΕ και η θεσμοθέτηση διαφορετικών βαθμίδων κοινοτικής προστασίας. Οποιοδήποτε νέο σύστημα πρέπει να διαφυλάσσει τον σύνδεσμο με την περιοχή παραγωγής και τον συλλογικό χαρακτήρα της γεωγραφικής ένδειξης, και να εγγυάται την αναγνώριση από πλευράς ΕΕ. Επίσης, πρέπει να αποσκοπεί σταθερά στη βελτίωση της αναγνωρισιμότητας των γεωγραφικών ενδείξεων για τους καταναλωτές και να διασφαλίζει την αποτελεσματική επιβολή και προώθηση ενός αξιόπιστου συστήματος γεωγραφικών ενδείξεων.

– Αποσαφήνιση των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας, ιδίως δε της σχέσης μεταξύ των διαφόρων μορφών πνευματικής ιδιοκτησίας·

– Γενικές επωνυμίες (πρόκειται για ονομασίες που έχουν εξελιχθεί στην κοινή ονομασία ενός γεωργικού προϊόντος ή τροφίμου): η Επιτροπή θα εξετάσει κατά πόσον απαιτούνται διευκρινίσεις, ειδικότερα σε σχέση με τον προσδιορισμό των γενικών επωνυμιών και την εμβέλεια της προστασίας των καταχωρημένων γεωγραφικών ενδείξεων για ορισμένες γενικές επωνυμίες·

– Παροχή πληροφοριών, κατά περίπτωση, για τον τόπο γεωργικής παραγωγής των πρώτων υλών όταν αυτός διαφέρει από τον τόπο που δηλώνεται με τη γεωγραφική ένδειξη·

– Ενδεχόμενη επέκταση των απαιτήσεων πιστοποίησης σε διάφορες επιχειρήσεις της αλυσίδας εφοδιασμού (π.χ. εισαγωγείς και διανομείς), όπως ισχύει ήδη για τα βιολογικά προϊόντα.

Επί μιας σειράς ζητημάτων, η Επιτροπή συμπεραίνει ότι είναι αναγκαίο να καταρτισθούν **κατευθυντήριες γραμμές** σχετικά με τα εξής:

– χρήση γεωγραφικών ενδείξεων ως διαφημιζόμενων συστατικών στις ετικέτες μεταποιημένων προϊόντων·

– ενθάρρυνση των ομάδων παραγωγών να συμπεριλαμβάνουν κριτήρια αειφορίας στις προδιαγραφές των προϊόντων.

Σε **διεθνές** επίπεδο, το σύστημα γεωγραφικών ενδείξεων έχει πλέον εδραιωθεί στην ΕΕ και σε πολλές τρίτες χώρες. Πλην όμως, σε ορισμένους εμπορικούς εταίρους, δεν υπάρχει σχετική ειδική νομοθεσία ή οι ονομασίες της ΕΕ δεν προστατεύονται σε ικανοποιητικό βαθμό στο εσωτερικό των συστημάτων τρίτων χωρών. Η Επιτροπή προτείνει:

– να επιδιωχθεί ενίσχυση της προστασίας σε τρίτες χώρες μέσω βελτιώσεων της συμφωνίας του ΠΟΕ, αλλά και μέσω διμερών συμφωνιών με εμπορικούς εταίρους·

– να συμπεριληφθούν οι γεωγραφικές ενδείξεις στο πεδίο εφαρμογής της «Εμπορικής συμφωνίας καταπολέμησης της παραποίησης/απομίμησης», καθώς και στην αποστολή του προσεχούς «Ευρωπαϊκού παρατηρητηρίου παραποίησης/απομίμησης και πειρατείας»·

– για τις μη κοινοτικές γεωγραφικές ενδείξεις που προστατεύονται στην ΕΕ βάσει διμερών συμφωνιών, να προστατεύονται καταρχήν με την καταχώρησή τους σε επίσημο μητρώο ή μητρώα της ΕΕ.

Τέλος, η Επιτροπή επιδιώκει τη συντόμευση των διατυπώσεων με τον **εξορθολογισμό των διοικητικών διαδικασιών**: παρά το γεγονός ότι ο χρόνος που απαιτείται για μια καταχώρηση έχει μειωθεί σημαντικά από το 2006 και μετά, η Επιτροπή σκοπεύει να περιορίσει τη σχετική απώλεια χρόνου με την ολοκλήρωση της ανάλυσής της και την έκδοση τελικής απόφασης σε συντομότερο χρονικό διάστημα, εν μέρει με την έγκαιρη απόρριψη αιτήσεων που προδήλως δεν πληρούν τις ισχύουσες απαιτήσεις, με παράλληλη πλήρη τήρηση των ισχυόντων κανονισμών.

4.4. Βιολογική γεωργία

Αρχής γενομένης το 1991, ο κανονισμός της ΕΕ σχετικά με τη βιολογική γεωργία έχει προστατεύσει την ταυτότητα και την προστιθέμενη αξία των σημάτων «*βιολογικό*», «*οικολογικό*», «*eco*» και «*bio*». Η βιολογική γεωργία καθορίζεται στη νομοθεσία της ΕΕ και σε διεθνές επίπεδο με κατευθυντήρια γραμμή του *Codex Alimentarius*. Αυτό σημαίνει ότι οι καταναλωτές μπορούν να είναι βέβαιοι για την ποιότητα των βιολογικών προϊόντων, συγχρόνως δε διευκολύνονται οι συναλλαγές στην ενιαία αγορά και με τρίτες χώρες.

Η νομοθεσία της ΕΕ περί βιολογικής γεωργίας αναθεωρήθηκε[13] το 2007 στο πλαίσιο του «Σχεδίου δράσης για τη βιολογική γεωργία» του 2004. Ωστόσο, ο βαθμός κατακερματισμού της αγοράς σε επίπεδο κρατών μελών αποτελεί επίμονο πρόβλημα στην ΕΕ, το οποίο οφείλεται εν μέρει στην έλλειψη αμοιβαίας αποδοχής μεταξύ των ιδιωτικών συστημάτων βιολογικής σήμανσης και στην πληθώρα βιολογικών λογότυπων.

Η Επιτροπή σχεδιάζει τις ακόλουθες εξελίξεις για την πολιτική βιολογικής γεωργίας:

– ήδη βρίσκεται υπό επεξεργασία νέος βιολογικός λογότυπος της ΕΕ. Θα ισχύει υποχρεωτικά για όλα τα προϊόντα γεωργικής παραγωγής της ΕΕ από το έτος 2010 και αναμένεται να συμβάλει στην εξάλειψη των εμποδίων για την εμπορία βιολογικών προϊόντων στην ενιαία αγορά·

– έκθεση για την εφαρμογή του νέου κανονισμού θα υποβληθεί στο Συμβούλιο και το Κοινοβούλιο το 2011·

– προκειμένου να προωθηθεί το εμπόριο βιολογικών προϊόντων, η Επιτροπή θα επιδιώξει την αμοιβαία αναγνώριση βιολογικών προτύπων με τρίτες χώρες και θα συμβάλει στην επεξεργασία της κατευθυντήριας γραμμής για τα βιολογικά προϊόντα του *Codex Alimentarius*.

---

[13] Μεταξύ άλλων, ο κανονισμός καλύπτει πλέον την υδατοκαλλιέργεια.

4.5. Παραδοσιακά προϊόντα

Σκοπός του συστήματος της ΕΕ για την καταχώρηση των «εγγυημένων παραδοσιακών προϊόντων» ήταν η καταγραφή και προστασία των ονομασιών παραδοσιακών προϊόντων. Εντούτοις, αν ληφθεί υπόψη ότι από το 1992 έχουν πραγματοποιηθεί μόνο 20 καταχωρήσεις, είναι σαφές ότι η αξιοποίηση των δυνατοτήτων του συστήματος δεν είναι ικανοποιητική. Παρά την περιορισμένη ανταπόκριση, οι απαντήσεις από πλευράς ενδιαφερομένων στο πλαίσιο διαβουλεύσεων καταδεικνύουν την αποδοχή του τρέχοντος συστήματος.

Η Επιτροπή προτείνει να εξετάσει τη σκοπιμότητα καθιέρωσης του όρου «παραδοσιακό προϊόν» ως αποκλειστικού όρου που θα ορίζεται στο πλαίσιο των προτύπων εμπορίας (βλ. την ενότητα 4.2 ανωτέρω), καθώς και κατάργησης του τρέχοντος συστήματος.

5. ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΠΛΑΙΣΙΟΥ ΤΗΣ ΕΕ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ

5.1. Συνεκτικότητα των νέων συστημάτων της ΕΕ

Πέραν των υφιστάμενων συστημάτων ποιότητας της ΕΕ, η Επιτροπή εξετάζει τη δυνατότητα ανάπτυξης πλαισίου για τη σήμανση με αντικείμενο την καλή μεταχείριση των ζώων. Ακόμη, αναλόγως των πορισμάτων μελέτης σκοπιμότητας, θα επεκτείνει το οικολογικό σήμα στα τρόφιμα και τις ζωοτροφές. Το Συμβούλιο έχει ζητήσει από την Επιτροπή να διερευνήσει τις εναλλακτικές δυνατότητες που υπάρχουν για τη σήμανση στον περίπλοκο τομέα του *αποτυπώματος άνθρακα.* Ορισμένοι ενδιαφερόμενοι έχουν προτείνει την καθιέρωση πρόσθετων συστημάτων σε επίπεδο ΕΕ, ιδίως στον περιβαλλοντικό τομέα, όπως είναι η έννοια του προϊόντος γεωργίας υψηλής φυσικής αξίας.

Η Επιτροπή σκοπεύει να μεριμνήσει για τη συνεκτικότητα των μελλοντικών κοινοτικών συστημάτων και πρωτοβουλιών στον τομέα της ποιότητας των γεωργικών προϊόντων μέσω της προορατικής εκτίμησης της προστιθέμενης αξίας και της χρησιμότητας νέων συστημάτων όπως αυτά που αναφέρονται παραπάνω, σε συνεργασία με όλες τις εμπλεκόμενες υπηρεσίες.

5.2. Κατευθυντήριες γραμμές για ιδιωτικά και εθνικά συστήματα πιστοποίησης τροφίμων

Τα ιδιωτικά και εθνικά συστήματα πιστοποίησης τροφίμων εμπεριέχουν τη δυνατότητα κάλυψης των αναγκών ενημέρωσης των καταναλωτών και των αγοραστών σχετικά με τα χαρακτηριστικά των γεωργικών προϊόντων και τις μεθόδους παραγωγής τους.

Οι επιδόσεις στην αγορά είναι πιθανό να εξακολουθήσουν να αποτελούν το βασικό κριτήριο για την επιτυχία ή την αποτυχία των ιδιωτικών συστημάτων, τα οποία θα εξελιχθούν σε συνάρτηση με το πόσο ικανοποιητικά καλύπτουν τη ζήτηση από πλευράς καταναλωτών, πόσα χρήματα οι καταναλωτές είναι διατεθειμένοι να πληρώσουν για πιστοποιημένα προϊόντα και πόσο ακριβή είναι η συμμετοχή στο σύστημα για τους γεωργούς και τους παραγωγούς.

Ορισμένοι ενδιαφερόμενοι έχουν υποστηρίξει ότι τα ιδιωτικά συστήματα παρουσιάζουν ενίοτε κάποια μειονεκτήματα: κινδύνους για την ενιαία αγορά, ζητήματα που άπτονται της διαφάνειας των συστημάτων (και της αξιοπιστίας των χαρακτηριστικών που δηλώνεται ότι έχουν τα προϊόντα), ιδίως στην περίπτωση συστημάτων με τα οποία πιστοποιείται η συμμόρφωση με βασικές απαιτήσεις, κίνδυνο παραπλάνησης των καταναλωτών, τάση σύγχυσης μεταξύ των συστημάτων αυτών και των επίσημων προτύπων, επιβάρυνση για τους

γεωργούς (ιδίως όταν είναι υποχρεωμένοι να προσχωρήσουν σε περισσότερα συστήματα) και επιπτώσεις για το διεθνές εμπόριο[14], ιδίως με αναπτυσσόμενες χώρες (βλ. πλαίσιο 4).

Αναπτυσσόμενες χώρες

Τα ιδιωτικά συστήματα πιστοποίησης μπορούν να δράσουν ως καταλύτες για την πρόσβαση αναπτυσσόμενων χωρών στην αγορά της ΕΕ. Υπό μια θετική θεώρηση, τα ιδιωτικά συστήματα συνιστούν μια ευκαιρία που οι αναπτυσσόμενες χώρες μπορούν να αξιοποιήσουν προς όφελός τους, με την παροχή κοινής γλώσσας στο πλαίσιο της αλυσίδας εφοδιασμού και την εξασφάλιση της εμπιστοσύνης των καταναλωτών της ΕΕ στην ποιότητα των προϊόντων διατροφής. Η ανάγκη συμμόρφωσης με πρότυπα είναι ικανή να λειτουργήσει ως κίνητρο για τον εκσυγχρονισμό των εξαγωγικών αλυσίδων εφοδιασμού των αναπτυσσόμενων χωρών. Υποστηρίζεται ακόμη ότι η απόδοση αυξημένης προσοχής στην υιοθέτηση «ορθών πρακτικών» στους τομείς της γεωργίας και της μεταποίησης τροφίμων μπορεί ομοίως να ωφελήσει τον εγχώριο πληθυσμό, τους παραγωγούς, αλλά και το περιβάλλον.

Από την άλλη πλευρά, η εκπλήρωση των απαιτήσεων ιδιωτικών συστημάτων ενδέχεται να είναι δυσχερής για κάποιους παραγωγούς σε ορισμένες αναπτυσσόμενες χώρες. Λαμβανομένου υπόψη του κόστους συμμόρφωσης, η βοήθεια που παρέχεται από διεθνείς δωρητές διαδραματίζει σημαντικό ρόλο για τη διασφάλιση της συμμετοχής μικρομεσαίων επιχειρήσεων, καθώς και μικροκτηματιών αγροτών σε αναπτυσσόμενες χώρες.

Πλαίσιο 4. Συστήματα πιστοποίησης της ποιότητας τροφίμων σε διεθνές περιβάλλον

Σε ό,τι αφορά τη θετική πλευρά, η Επιτροπή επισημαίνει ότι το ζήτημα της σύγχυσης των καταναλωτών λόγω της ύπαρξης διαφορετικών συστημάτων με παρεμφερείς στόχους ήδη αποτελεί αντικείμενο πρωτοβουλιών, όπως ο κώδικας δεοντολογίας του Οργανισμού για τη Διεθνή Κοινωνική και Περιβαλλοντική Σήμανση (ISEAL)[15], που φιλοδοξεί να αποτελέσει διεθνές σημείο αναφοράς για τον καθορισμό αξιόπιστων οικειοθελών κοινωνικών και περιβαλλοντικών προτύπων. Εξάλλου, όσοι τάσσονται υπέρ των υφιστάμενων συστημάτων διατείνονται ότι αυτά έχουν ήδη λάβει σημαντικά μέτρα εναρμόνισης

Με γνώμονα τις προαναφερόμενες εξελίξεις και τις παρατηρήσεις ενδιαφερομένων ως απάντηση στην Πράσινη Βίβλο, η Επιτροπή δεν υποστηρίζει στην παρούσα φάση τη θέσπιση νομοθεσίας για τα ιδιωτικά και τα εθνικά συστήματα πιστοποίησης. Ταυτόχρονα με την αναγνώριση του ιδιωτικού χαρακτήρα των συστημάτων, η Επιτροπή σχεδιάζει να καταρτίσει κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με ορθές πρακτικές αναφορικά με τη λειτουργία συστημάτων που άπτονται της ποιότητας των γεωργικών προϊόντων. Οι εν λόγω κατευθυντήριες γραμμές θα καταρτισθούν σε συνεννόηση με τους ενδιαφερόμενους.

6. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Οι στρατηγικοί προσανατολισμοί που καθορίζονται στην παρούσα ανακοίνωση παρέχουν ένα λογικό περίγραμμα για τη χάραξη της μελλοντικής πολιτικής ποιότητας των γεωργικών προϊόντων. Οι παρατηρήσεις των υπολοίπων θεσμικών οργάνων αλλά και ενδιαφερομένων θα συντελέσουν στην περαιτέρω τελειοποίηση και αποσαφήνιση των υπόψη προτάσεων.

---

14 Συνομιλίες για τα ιδιωτικά πρότυπα διεξάγονται επί του παρόντος στο πλαίσιο της επιτροπής SPS (υγειονομικών και φυτοϋγειονομικών θεμάτων) του ΠΟΕ.

15 Η Συμμαχία ISEAL καθορίζει και κωδικοποιεί τις ορθές πρακτικές σε διεθνές επίπεδο όσον αφορά τη σχεδίαση και εφαρμογή κοινωνικών και περιβαλλοντικών προτύπων.

Η Επιτροπή, βάσει των παρατηρήσεων που θα λάβει σχετικά με την παρούσα ανακοίνωση και, με γνώμονα την τυχόν διεξοδικότερη ανάλυση που μπορεί να χρειασθεί, θα προβεί στις εξής ενέργειες:

– επεξεργασία κατευθυντήριων γραμμών για τα συστήματα πιστοποίησης της ποιότητας των γεωργικών προϊόντων, σε διαβούλευση με τη συμβουλευτική ομάδα για την ποιότητα·

– προετοιμασία του εδάφους για πιθανές νομοθετικές πρωτοβουλίες σχετικά με τις γεωγραφικές ενδείξεις, τα εγγυημένα παραδοσιακά προϊόντα και τα πρότυπα εμπορίας, περιλαμβανομένων των προαιρετικών αποκλειστικών όρων·

– διερεύνηση των δυνατοτήτων για προσφυγή στις υπηρεσίες της CEN, που είναι οργανισμός θέσπισης προτύπων·

– βελτίωση της αναγνώρισης των συστημάτων ποιότητας της ΕΕ σε τρίτες χώρες.

Εκτιμάται ότι η συγκεκριμένη σφαιρική προσέγγιση και τα πρακτικά μέτρα θα οδηγήσουν σε βελτίωση, μεσοπρόθεσμα, της επικοινωνίας μεταξύ γεωργών, αγοραστών και καταναλωτών σχετικά με την ποιότητα των γεωργικών προϊόντων, σε ενοποίηση των κανόνων που διέπουν τον συγκεκριμένο τομέα στην ΕΕ και σε απλούστευση των σχετικών συστημάτων και σημάτων.